

4.4. Lista priorytetowych przedsięwzięć Miasta Obrzycko

W oparciu o materiały, takie jak strategie, programy i informacje pozyskane z organów administracji samorządowej, za przedsięwzięcia własne i koordynowane gminy wynikające ze stanowiska organów samorządu lokalnego i społeczeństwa należy uznać następujące działania w celu zmniejszenia poziomu niskich emisji i poprawy infrastruktury drogowej:

- opracowanie i wdrożenie planów gospodarki energetycznej w gminach,
- promowanie alternatywnych odnawialnych źródeł energii,
- wdrożenie programu termomodernizacji przedsięwzięć,
- utwardzanie dróg, renowacje nawierzchni dróg, tworzenie warunków do rozwoju transportu zbiorowego i rowerowego,

4.5. Przyjęte kryteria wyboru i hierarchizacji przedsięwzięć

Przy wyborze i hierarchii podanych wyżej przedsięwzięć, wynikających z dokumentów wojewódzkich, powiatowych i gminnych, powinny obejmować następujące kryteria:

- kryterium zgodności przedsięwzięcia z polityką państwa, programem ochrony środowiska województwa oraz strategią zrównoważonego rozwoju gmin,
 - kryterium wynikające z uwarunkowań szeroko pojętego prawa ochrony środowiska,
 - kryterium wynikające z uwarunkowań stanu jakości powietrza prognozowanego zgodnie z przewidywanymi kierunkami zmian,
 - kryterium kosztów przedsięwzięcia i czasu trwania jego realizacji,
 - kryterium wpływu realizacji przedsięwzięcia na sprawność zarządzania stanem w środowisku w obrębie gminy i dokonywania jego oceny.
-

4.6. Lista przedsięwzięć Gminy i koordynowanych, w podziale na inwestycyjne i pozainwestycyjne, przewidzianych do realizacji w ramach Programu Ochrony Środowiska

Dominujący wpływ na stan jakości powietrza w gminie, a także uciążliwość sygnalizowaną przez mieszkańców, jest ważna niska emisja i zapachy.

Podstawowym przedsięwzięciem, mającym na celu likwidację tego zjawiska jest gazyfikacja gmin. Przygotowany program realizacyjny strategii zrównoważonego rozwoju nie wymienia wprost, gazyfikacji gmin, znajduje się ona jednak w zadaniach związanych z poprawą infrastruktury technicznej. Obecnie przygotowujemy projekt zaopatrzenia gminy w energię, ciepło i paliwa gazowe.

Emisję niską można również ograniczyć poprzez zmniejszenie zużycie paliwa stałego a więc przez montowanie kotłów o wysokiej sprawności spalania paliwa, spalaniu w kotłach paliwa, które dopuszcza jego atest lub dokumentacja techniczno-ruchowa, zaprzestaniu spalania w kotłach odpadów, termoizolacja budynków.

Działania te, w dużej mierze poza inwestycyjne, zmniejszą zapotrzebowanie na energię cieplną i tym samym ograniczą emisję gazów i pyłów do powietrza.

Drewno pozyskiwane z terenów leśnych, z plantacji roślin energetycznych oraz odpady drewna z stolarni, tartaków, zakładów mebli i galanterii drewnianej mogą być wykorzystywane do wytwarzania energii cieplnej, w kotłach przystosowanych do ich spalania.

Gospodarstwa rolne, które zajmują się uprawą zbóż i rzepaku, nadmiar słomy mogą zagospodarować dla celów grzewczych. Jednak ważnym jest aby paliwo spalać w urządzeniach przystosowanych do danego typu paliwa.

Wpływ na różne aspekty zrównoważonego rozwoju gminy w tym na wielkość emisji ma modernizacja dróg, polegająca na utwardzeniu wszystkich dróg oraz na zapewnieniu płynności ruchu. Nie utwardzone drogi powiatowe i gminne mogą stanowić znaczące źródło emisji pyłu.

Mimo zwiększenia się natężenia ruchu na drogach, nie przewiduje się pogorszenia stanu czystości powietrza wzdłuż tras komunikacyjnych, gdyż stare samochody będą wycofywane z eksploatacji, natomiast nowe będą musiały spełniać normy EURO określone Dyrektywami obowiązującymi w państwach członkowskich UE.

Gospodarstwa specjalizujące się w produkcji trzody chlewnej i bydła będą musiały dostosować gospodarstwa do standardów UE. Standardy UE określają wymogi m.in. dot. budynków inwentarskich, płyt obornikowych, zbiorników na gnojowicę, zagospodarowania nawozów naturalnych. Przestrzeganie przez rolników tych wymogów, ograniczy uciążliwość zapachową powodowaną hodowlą trzody chlewnej i bydła.

Stosowanie w przemyśle, zakładach rzemieślniczych i usługach energooszczędnej i materiałoszczędnej technologii, urządzeń energetycznych niskoemisyjnych, wyposażanie instalacji w urządzenia do redukcji emisji pyłów i gazów, wprowadzanie systemu zarządzania ISO 14 000, wzmocnienie działań organów administracji rządowej coraz skuteczniej wdrażających i egzekwujących prawo ochrony środowiska, ograniczy wielkość emisji gazów i pyłów wprowadzanych przez przemysł do powietrza.

Ważnym elementem jest polityka planowania przestrzennego pod kątem wprowadzenia zasad ochrony środowiska, polegająca na nie mieszaniu różnych funkcji terenu oraz jego przestrzeganiu.

Znaczny wpływ na stan jakości powietrza będzie wywierać uaktywnienie funkcji kontrolnej gmin wynikających z ustawy - Prawo ochrony środowiska oraz przepisów z nią związanych.

Przedsięwzięcia, które winny być zrealizowane w wyniku przyjętej zasady zrównoważonego rozwoju podano w tabeli.

Ogromne znaczenie ma czynnik ekonomiczny, związany z nakłonieniem mieszkańców gmin do zmiany nośnika energii, z korzystaniem z samochodów spełniających normy EURO,

5. Ochrona środowiska przed hałasem

5.1. Oddziaływanie hałasu

Hałas jest uciążliwością o powszechnym zasięgu społecznym – dotyczy wszystkich obywateli, wpływa niekorzystnie na ich zdrowie, utrudnia ich wypoczynek i regenerację sił, pomniejsza efekty pracy ludzkiej, zwiększa prawdopodobieństwo wypadku przy pracy.

Zagrożenie hałasem występuje na terenie całego kraju we wszystkich działach gospodarki narodowej, w środowisku zamieszkania, pracy i odpoczynku człowieka, w tym również w środowisku naturalnym, zakłócanym działalnością człowieka.

Mówiąc o ochronie środowiska przed hałasem, często wspomina się o właściwym klimacie akustycznym, przez co rozumie się zespół zjawisk akustycznych zachodzących w środowisku, wywołanych źródłami hałasu znajdującymi się w tym środowisku lub poza nim. Rozróżnia się klimat akustyczny naturalny np. w pobliżu morza (szum morza), w puszczy (szum drzew, śpiew ptaków, itp.) oraz sztuczny, ukształtowany w wyniku działalności człowieka.

Ochrona przed hałasem polega na zapewnieniu jak najlepszego stanu akustycznego środowiska, w szczególności poprzez:

- 1) utrzymanie poziomu hałasu poniżej dopuszczalnego lub co najmniej na tym poziomie,
- 2) zmniejszenie poziomu hałasu co najmniej do dopuszczalnego, gdy nie jest on dotrzymany.

Polskie wymagania prawne w zakresie ochrony środowiska przed hałasem odnoszą się osobno do dwóch pór doby:

- 16 godzin w porze dziennej w przedziale 6:00 - 22:00,
 - 8 godzin w porze nocnej w przedziale 22:00 - 6:00.
-

Wartości dopuszczalnych poziomów dźwięku (równoważnych, oznaczanych L_{Aeq}) w środowisku, zarówno dla pory dziennej jak i nocnej sprecyzowane są w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. Nr 120, poz. 826).

Poziomy te odnoszą się do terenów wymagających ochrony przed hałasem.

Czynnikiem decydującym o przyporządkowaniu danego terenu do określonej kategorii jest sposób zagospodarowania terenu wynikający z zapisu w planie zagospodarowania przestrzennego gminy. Określenie właściwej klasyfikacji terenu należy do zadań gminy.

Ocena stanu akustycznego środowiska polega na wykonaniu mapy akustycznej.

Sporządzenie map akustycznych aglomeracji powyżej 100 tysięcy mieszkańców oraz innych terenów wskazanych w powiatowym programie ochrony środowiska zapewnia starosta. Sporządzenie map terenów poza aglomeracjami, położonych w zasięgu oddziaływania akustycznego dróg, linii kolejowych lub lotnisk, których eksploatacja może spowodować negatywne oddziaływanie akustyczne na znacznych obszarach leży w gestii zarządzającego tymi obiektami.

Za tereny zagrożone hałasem uznaje się obszary o szczególnie drastycznym stopniu degradacji klimatu akustycznego, tj. obszary na których przekroczone są wartości progowych poziomów hałasu. Dla terenów, na których poziom hałasu przekracza wartości dopuszczalne, wymagane jest opracowanie programu działań, zmierzających do likwidacji istniejących niezgodności z wymogami ochrony środowiska.

W powiatowym programie ochrony środowiska dla powiatu szamotulskiego nie wskazano terenów, położonych na terenie Miasta Obrzycko, dla których należy wykonać ocenę stanu akustycznego.

5.2. Analiza stanu istniejącego

Na stan akustyczny środowiska ma wpływ wiele czynników, wśród których należy wyróżnić uwarunkowania wynikające z położenia Miasta, wielkości zajmowanego obszaru, stopnia zurbanizowania, uprzemysłowienia oraz rozwoju szlaków komunikacyjnych.

Na terenie miasta znajduje się ok. 12 km dróg dojazdowych i lokalnych, z czego ok. 4 km stanowią drogi gruntowe. Pozostałe są wykonane z nawierzchni twardej, ulepszonej.

W roku 2013 planuje się budowę ulicy Rybaki (środki własne + UM Poznań), ze środków własnych ulice: Lipowa, Zielona

W roku 2014 planuje się budowę ze środków własnych ulic: Kasztanowa, Jodłowa, Rzemieśnicza

W roku 2014 planuje się budowę ze środków własnych i UM Poznań: ulica Stawna, Klonowa,

W latach 2013 - 2015 - ze środków własnych budowa ulicy Kolejowej

W latach 2015 - 2018 - ze środków własnych, ewentualnie zewnętrznych: Sportowa, Wroniecka.

Obszary narażone na hałas transportowy.

Na terenie Miasta drogi w dużym stopniu nie posiadają nawierzchni ulepszonych. Z tego też powodu przed władzami samorządowymi stoją zadania polegające na przebudowie, budowie lub modernizacji istniejących dróg.

Stan techniczny dróg od dawna nie odpowiada wzrastającemu natężeniu ruchu osobowego i towarowego. Obserwacje poczynione na drogach wskazują jednoznacznie, że stan ten systematycznie się pogarsza.

Hałas drogowy na terenie Miasta można zmniejszyć poprzez zapewnienie odpowiedniego stanu technicznego dróg oraz także poprzez:

- poprawienie geometrii skrzyżowań z ulicami głównymi,
- korektę łuków dróg,
- ograniczenie prędkości na określonych odcinkach dróg,
- poprawę płynności ruchu,
- ograniczenie możliwości wjazdu pojazdów ciężkich.
- poprawienie parametrów dróg zwłaszcza przechodzących przez tereny zabudowane

Stacjonarne źródła hałasu.

Hałas przemysłowy może powodować lokalnie istotne przekroczenie norm, jednak jego zasięg jest stosunkowo mniejszy, a techniczne możliwości oraz koszty jego likwidacji, ze względu na punktowy charakter, są łatwiejsze do zaakceptowania. Poważny problem stanowią małe

**AKTUALIZACJA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA OBRZYCKO
NA LATA 2013-2016
Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2020**

zakłady rzemieślnicze i usługowe powstające na terenach o dominującej funkcji mieszkaniowej, ponieważ ich powstanie często wymyka się spod kontroli służb ochrony środowiska.

Najskuteczniejsze działania można podejmować zanim jeszcze inwestycja powstanie. Walka z hałasem gdy inwestycja jest istniejącą jest sprawą skomplikowaną. Po zrealizowaniu inwestycji problem zastosowania zabezpieczeń przeciwhałasowych należy do trudniejszych (wykrycie źródła hałasu, wysoki koszt zaprojektowania i wykonania zabezpieczeń). Dlatego też jedną z istotniejszych przyczyn występowania problemów związanych z uciążliwością akustyczną jest właściwa lokalizacja obiektów uciążliwych akustycznie na terenach wymagających komfortu akustycznego. Wobec powyższego jedną z najprostszych metod uniknięcia problemów związanych z hałasem, jest oddzielenie od siebie terenów o kolidujących funkcjach. Istniejące zakłady przemysłowe i warsztaty, powodując nadmierną emisję hałasu w kierunku terenów chronionych, powinny być wyposażone w urządzenia zabezpieczające środowisko przed hałasem. Nowe zakłady przemysłowe należy lokalizować na terenach przeznaczonych pod przemysł.

Dokumentację hałasu przemysłowego tworzy się w oparciu o wyniki kontroli zakładów przemysłowych prowadzonych przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska. W wyniku przeprowadzonych działań kontrolnych zakłady przemysłowe dostosowują hałas emitowany z ich terenu do obowiązujących normatywów. Modernizacje tych zakładów również wpływają na zmniejszenie emitowanego hałasu. W zakresie hałasu poszczególne zakłady pracy zgodnie z obowiązującym programem ochrony środowiska prowadzą wyciszenie hal produkcyjnych.

Zakłady powodujące przekraczanie obowiązujących normatywów akustycznych w środowisku posiadają decyzję o dopuszczalnym poziomie hałasu (pozwolenie na emitowanie hałasu do środowiska). Posiadanie ww. decyzji powoduje, że dany zakład jest pod stałą kontrolą Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska oraz albo płaci kary za powodowanie przekroczeń albo zobligowany jest do likwidacji, w określonym czasie, przekroczeń.

Na terenie Miasta Obrzycka nie są zlokalizowane zakłady posiadające decyzję o dopuszczalnej emisji hałasu do środowiska lub pozwolenie na emitowanie hałasu do środowiska.

5.3. Obszary wymagające programów naprawczych.

Miasto nie dysponuje badaniami dotyczącymi emisji hałasu od istniejących ciągów komunikacyjnych.

Do chwili obecnej w Mieście nie utworzono obszaru ograniczonego użytkowania – ze względu na przekroczenie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku.

5.4. Przewidywane kierunki zmian.

Prognozując zmiany akustyczne środowiska w Mieście Obrzycko należy odnieść się do występujących ogólnokrajowych zmian gospodarczych.

W przyszłości będzie następować zmniejszenie ilości źródeł hałasu przemysłowego i ograniczenie jego zasięgu, zgodnie z obserwowaną tendencją do upadku dużych nienowoczesnych obiektów przemysłowych oraz do wzmocnienia działania organów administracji publicznej coraz skuteczniej wdrażających i egzekwujących prawo ochrony środowiska.

5.5. Przyjęte cele i priorytety.

Zgodnie z polityką ekologiczną państwa można wyodrębnić następujące strategiczne cele w zakresie ochrony środowiska przed hałasem, do osiągnięcia w perspektywie dwóch dekad:

- zmniejszenie narażenia mieszkańców na nadmierny, ponadnormatywny poziom hałasu, przede wszystkim hałasu emitowanego przez środki transportu mającego największy zasięg przestrzenny,
 - niedopuszczenie do pogarszania się klimatu akustycznego na obszarach, gdzie sytuacja akustyczna jest korzystna.
-

W myśl ustaleń strategicznych, wizją przyszłości Miasta Obrzycko jest jej funkcjonowanie według reguł gwarantujących zrównoważony rozwój. W strategii zrównoważonego rozwoju gminy główny nacisk kładzie się na poprawę jakości środowiska w otoczeniu arterii komunikacji drogowej. Cel ten uznaje się za priorytetowy. Przyjęty cel poprawy jakości stanu akustycznego środowiska należy uzupełnić o drugi cel, nie pogarszanie stanu środowiska w miejscach gdzie jest on właściwy.

Oba cele strategiczne sformułowane w zakresie ochrony środowiska przed hałasem w polityce ekologicznej państwa należy uznać za priorytety zrównoważonego rozwoju gminy.

5.6. Lista przedsięwzięć własnych Gminy i koordynowanych wynikających z Programu Powiatu oraz z dokumentów, koncepcji jej władz i postulatów rozmaitych środowisk

Opierając się na dostępnych materiałach w postaci strategii, programów i informacji pozyskanych z organów administracji samorządowej za przedsięwzięcia własne gminy, wynikające ze stanowiska organów samorządu lokalnego i społeczeństwa należy uznać:

- uchwalenie ograniczeń w zakresie korzystania ze środowiska, w tym w szczególności kreowanie komfortu akustycznego na terenach o walorach turystyczno-krajobrazowych,
 - renowację nawierzchni dróg,
 - tworzenie warunków do rozwoju transportu zbiorowego i rowerowego,
 - dbałość o prawidłowy przebieg procedur w sprawie ocen oddziaływania przedsięwzięć na środowisko na etapie ustalania warunków zabudowy,
 - wzmocnienie funkcji kontrolnej,
 - wymianę informacji o stanie akustycznym środowiska i jego ochronie oraz promocję zachowań proekologicznych,
-

- działania organizacyjno-inwestycyjne na rzecz zmiany systemu transportu zbiorowego,
- budowę ścieżek rowerowych, prowadzenie nasadzeń zieleni ochronnej przy drogach gminnych.

5.7. Przyjęte kryteria wyboru i hierarchizacja przedsięwzięć.

Dokonując wyboru i hierarchii wymienionych wyżej przedsięwzięć wynikających z dokumentów rządowych, wojewódzkich, powiatowych i gminnych, należy przyjąć następujące kryteria:

- kryterium zgodności przedsięwzięcia z polityką państwa, programem ochrony środowiska oraz strategią zrównoważonego rozwoju gminy,
- kryterium wynikające z uwarunkowań szeroko pojętego prawa ochrony środowiska,
- kryterium wynikające z uwarunkowań stanu akustycznego środowiska prognozowanego zgodnie z przewidywanymi kierunkami zmian,
- kryterium wielkości i zasięgu zagrożenia hałasem,
- kryterium ochrony terenu przed hałasem,
- kryterium kosztów przedsięwzięcia i czasu trwania jego realizacji,
- kryterium wpływu realizacji przedsięwzięcia na sprawność zarządzania stanem akustycznym środowiska w obrębie gminy i dokonywania jego oceny.

5.8. Zhierarchizowana lista przedsięwzięć własnych i koordynowanych, w podziale na inwestycyjne i pozainwestycyjne, przewidzianych do realizacji w ramach Programu w perspektywie wieloletniej.

Priorytetem, z uwagi na stan zagrożenia i zasięg, a także uciążliwość sygnalizowaną przez mieszkańców gminy, jest hałas drogowy. Sporządzając listę przedsięwzięć, które winny wejść w skład programu, główny nacisk położono na wprowadzenie systemu zarządzania stanem

**AKTUALIZACJA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA OBRZYCKO
NA LATA 2013-2016
Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2020**

5	P/I	Ograniczenie emisji hałasu poprzez modernizację systemów transportu, w tym w szczególności poprzez tworzenie warunków do rozwoju komunikacji zbiorowej, szerszego wykorzystania transportu kolejowego oraz budowy ścieżek rowerowych przy ciągach komunikacyjnych, optymalizację prędkości ruchu na obszarach zabudowanych	zarząd województwa, gminy/ zarząd powiatu, zarządzający drogami, przewoźnicy											
---	-----	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

P-pozainwestycyjne, I - inwestycyjne

6.Pola elektromagnetyczne

Pola elektromagnetyczne (PEM) występujące w środowisku można podzielić na pola naturalne i pola pochodzenia technicznego (zwane czasami sztucznymi). Ze wszystkich pól naturalnych najlepiej znane jest pole geomagnetyczne. Natężenie tego pola wynosi od 16 do 56A/m. Przy normalnej pogodzie, nad powierzchnią Ziemi, występuje również naturalne pole elektryczne o natężeniu około 120V/m.

Z chwilą wykorzystania energii elektrycznej przez człowieka urządzenia techniczne zaczęły wytwarzać PEM o bardzo różnych częstotliwościach i poziomach natężeń.

Głównymi rodzajami źródeł sztucznych pól elektromagnetycznych występujących w naszym otoczeniu są:

- linie elektroenergetyczne;
- obiekty radiokomunikacyjne, w tym: stacje nadawcze radiowe i telewizyjne, stacje bazowe telefonii komórkowych;
- stacje radiolokacyjne.

W otoczeniu linii elektroenergetycznych występują, rozpatrywane oddzielnie, pola elektryczne i magnetyczne. Z punktu widzenia ochrony środowiska znaczenie mają linie i stacje elektroenergetyczne o napięciach znamionowych równych co najmniej 110kV bądź wyższych.

Ochrona przed polami elektromagnetycznymi polega na zapewnieniu jak najlepszego stanu środowiska poprzez:

- utrzymanie poziomów pól elektromagnetycznych poniżej dopuszczalnych lub co najmniej na tych poziomach,
- zmniejszanie poziomów pól elektromagnetycznych co najmniej do dopuszczalnych, gdy nie są one dotrzymane.

Do realizacji ww. wymagań niezbędne jest określenie standardów jakości środowiska, za które należy uznać dopuszczalne poziomy pól elektromagnetycznych w środowisku ustanowione na mocy rozporządzeń.

W rozporządzeniu zawarto zasadę, w myśl której dopuszczalne poziomy pól elektromagnetycznych określa się dla miejsc dostępnych dla ludności oraz na terenach przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową. Oznacza to, że obiekty będące źródłami pól elektromagnetycznych muszą być projektowane i lokalizowane w taki sposób, aby w miejscach dostępnych dla ludności nie były przekroczone dopuszczalne poziomy pól elektromagnetycznych.

Niezbędnym warunkiem zapewnienia właściwego poziomu ochrony środowiska, przed polami elektromagnetycznymi, jest kontrolowanie tegoż środowiska w ramach państwowego monitoringu.

Cele i działania w dziedzinie ochrony przed polami elektromagnetycznymi określone w Polityce ekologicznej nie dotyczą samorządów gmin i koncentrują się na:

- opracowaniu przepisów wykonawczych i wytycznych zapewniających wdrożenie ustawy Prawo ochrony środowiska,
 - stworzeniu odpowiednich struktur organizacyjnych zajmujących się monitorowaniem i badaniem pól elektromagnetycznych,
 - zapewnieniu tym strukturom odpowiedniej aparatury do pomiaru pól elektromagnetycznych,
 - opracowaniu projektu bazy danych o polach elektromagnetycznych.
-

6.1. Stan istniejący

Pola pochodzące od urządzeń radionadawczych i radiokomunikacyjnych

Obiektami radiokomunikacyjnymi o istotnym z punktu widzenia ochrony środowiska oddziaływaniu są:

- duże radiowo-telewizyjne centra nadawcze,
- stacje bazowe telefonii komórkowych.

Źródło: google.pl

Stacje bazowej telefonii komórkowej są elementem systemu łączności bezprzewodowej GSM (Global System of Mobile Communication). Standard ten jest najbardziej na świecie rozpowszechnionym standardem cyfrowej telefonii komórkowej w sieci radiokomunikacji ruchomej pracującej w zakresie częstotliwości 900/1800MHz. Zapewnia operatywny sposób komunikowania się pomiędzy jego użytkownikami. Aby mogła funkcjonować łączność przekazywana za pomocą fal radiowych musi istnieć sieć stacji bazowych nadawczo-

odbiorczych. Stacje bazowe wyposażone są w anteny rozszewczone o sektorowej lub, rzadziej dookólnej charakterystyce promieniowania.

Z punktu widzenia ochrony ludzi i środowiska szczególne znaczenie ma właściwa lokalizacja anten, zapewniająca odpowiednią odległość pomiędzy obszarem pracy anten a miejscem ewentualnego przebywania ludzi. Stąd dla zapewnienia wymagań ochrony ludzi i środowiska anteny umieszczane są w miejscach niedostępnych dla ludzi, na znacznej wysokości.

Wysyłane przez antenę nadawczą (sektorową lub radioliniową) sygnału radiowego wiąże się z powstaniem w jej otoczeniu pola elektromagnetycznego niejonizującego. Promieniowanie elektromagnetyczne (pole elektromagnetyczne) o częstotliwości poniżej 10^9 MHz nie ma właściwości jonizujących. Stąd też oddziaływanie biologiczne pola elektromagnetycznego, wytwarzanego przez stacje bazowe telefonii komórkowej, ma zasadniczo inny charakter niż oddziaływanie pola elektromagnetycznego o częstotliwościach wywołujących jonizację cząstek (jak np. promieniowanie ultrafioletowe, promieniowanie X czy też promieniowanie gamma). Anteny odbiorcze stacji bazowej, sterowniki, kable oraz urządzenia zasilające nie są źródłem rozproszonego do środowiska pola elektromagnetycznego.

Pole elektromagnetyczne niejonizujące wytwarzane przez nadawcze stacje są jedynym czynnikiem, który może mieć wpływ na środowisko.

Oddziaływanie stacji bazowej telefonii komórkowej należy więc oceniać przede wszystkim w kategoriach jej wpływu na zdrowie ludzi, oceniając czy w miejscach dostępnych dla ludzi spełnione będą wymagania określone w rozporządzeniu. Zasięgi występowania pól elektromagnetycznych o wartościach wyższych od dopuszczalnych w otoczeniu anten stacji bazowych telefonii komórkowych są zależne od mocy doprowadzonej do tych anten i charakterystyk promieniowania tych anten. W otoczeniu typowych stacji bazowych telefonii komórkowej GSM pola elektromagnetyczne o wartościach wyższych od dopuszczalnych występują nie dalej niż kilkadziesiąt metrów od samych anten i na wysokości ich zainstalowania. W praktyce, w otoczeniu anten stacji bazowych GSM znajdujących się w miastach, a więc najbardziej rozpowszechnionych, pola o wartościach wyższych od

dopuszczalnych w praktyce nie występują dalej niż 25 metrów od anten, na wysokości zainstalowania tych anten.

Urządzenia radiolokacyjne zazwyczaj wytwarzają impulsowe pola elektromagnetyczne o częstotliwościach od kilkuset MHz do stu kilkudziesięciu GHz. Zasięgi oddziaływania stacji radiolokacyjnych są zależne od częstotliwości pracy stacji, częstotliwości powtarzania impulsów, charakterystyk promieniowania anten oraz mocy promieniowanej. Pola elektromagnetyczne o wartościach wyższych od dopuszczalnych mogą występować do odległości kilkuset metrów od anten stacji radiolokacyjnych, na wysokości zainstalowania tych anten.

Na terenie Miasta nie ma obiektów nadawczych radiowo-telewizyjnych. Istnieje natomiast sieć urządzeń radiokomunikacyjnych. W ostatnich latach nastąpił rozwój nowych technik telekomunikacyjnych i rozwój sieci telefonii komórkowej.

Stacje bazowe telefonii komórkowej muszą odpowiadać wymaganiom bardzo surowych norm technicznych. Polskie przepisy ochronne, bardziej rygorystyczne od przepisów stosowanych w innych krajach, wymuszają stosowanie odmiennych sposobów mocowania anten stacji bazowych, tak aby były one znacznie niż w innych krajach oddalone od miejsc dostępnych dla ludności.

Negatywną konsekwencją lokalizacji anten na dużych wysokościach, jest konieczność wznoszenia wysokich konstrukcji wsporczych, najczęściej w postaci wież kratowych, które są widocznym akcentem w krajobrazie. W gminie znajdują się tereny o szczególnych walorach krajobrazowych. Dlatego też istotne jest lokalizowanie tych obiektów poza miejscami objętymi szczególną ochroną, z uwzględnieniem zakazów wynikających z aktów prawa miejscowego powołujących określony formy ochrony przyrody i w taki sposób, aby ich wpływ na krajobraz był najmniejszy.

Pola wytwarzane przez stacje i linie elektroenergetyczne wysokich napięć.

Podstawowym źródłem pól elektromagnetycznych 50Hz w środowisku są linie elektroenergetyczne. Pola elektromagnetyczne wokół linii o napięciu 15kV i niższym traktowane są jako nieistotne z punktu widzenia wpływu na środowisko i zdrowie ludzi. Natomiast pola elektromagnetyczne o wartościach przekraczających wartości dopuszczalne mogą występować wokół linii elektroenergetycznych wysokich napięć oraz w otoczeniu stacji elektroenergetycznych.

Rozkłady pól elektrycznych i magnetycznych występujących w otoczeniu linii są zależne od napięcia znamionowego linii, prądu, jaki przez linie płynie, oraz od konstrukcji linii.

W krajowych przepisach dopuszcza się występowanie pochodzących od linii elektroenergetycznych pól elektrycznych o natężeniach mniejszych od 1kV/m m.in. na obszarach zabudowy mieszkaniowej. Natężenia pól elektrycznych szybko maleją wraz z oddalaniem się od linii - do 1kV/m w odległości od 10 do 30 metrów, licząc od rzutu skrajnego przewodu na powierzchnię terenu. Możliwe jest takie zaprojektowanie i wybudowanie linii elektroenergetycznych o napięciu znamionowym 110kV, aby w jej otoczeniu, na powierzchni terenu, lub także powyżej, nie występowało pole elektryczne o wartościach natężeń wyższych od 1kV/m.

Pola magnetyczne o natężeniach wyższych od dopuszczalnych, w miejscach dostępnych dla ludności, w praktyce nie występują. Istotne wartości natężeń pól magnetycznych występują nie tylko wokół linii przesyłowych WN i NWN, lecz także wokół linii rozdzielczych i linii SN. Również istotne wartości natężeń pól magnetycznych występują we wszystkich rodzajach stacji elektroenergetycznych. W różnych stacjach występują różne wartości. Przykładowo: na stacji o napięciach 400/220/110kV najwyższe wartości natężeń PM (po przeliczeniu na obciążenie maksymalne 25A/m) nie przekraczały 60A/m (w polu linii 220kV), a na stacji 110/15/6kV dochodziły do 60A/m.

Na terenie Miasta Obrzycka, zarówno Wojewódzka Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna jak i Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska nie przeprowadzali pomiarów pól elektromagnetycznych, wokół linii elektroenergetycznych.

6.2. Przewidywane kierunki zmian.

Przewiduje się, że w najbliższych latach będzie następował ciągły rozwój nowych technik telekomunikacyjnych i informatycznych. Mając to na uwadze oraz biorąc pod uwagę rosnące zapotrzebowanie na usługi telefonii komórkowej i łączności internetowej, która w najbliższym czasie będzie się opierać na łączach radiowych, należy się spodziewać w najbliższych latach kolejnych obiektów radiokomunikacyjnych – źródeł emisji pól elektromagnetycznych do środowiska.

6.3. Przyjęte cele i priorytety.

Głównym celem w zakresie ochrony środowiska przed polami elektromagnetycznymi jest wynikające z ustawy Prawo ochrony środowiska dążenie do utrzymania poziomów pól elektromagnetycznych poniżej poziomów dopuszczalnych lub, co najmniej na tych poziomach oraz zmniejszanie pól elektromagnetycznych, co najmniej do dopuszczalnych, jeśli nie są one dotrzymane.

W najbliższym czasie zintensyfikowane będą badania kontrolne poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku wykonywane przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska. Rola gminy w tym zakresie polegać będzie na współpracy ze służbami kontrolno-pomiarowymi, tj. na identyfikacji miejsc wymagających badań.

Jako kolejny cel należy przyjąć zasadę nie wprowadzania zabudowy mieszkaniowej na tereny zagrożone występowaniem pól elektromagnetycznych o poziomach przekraczających poziomy dopuszczalne.

Do realizacji tych celów wprowadza się następujące działania:

- współpraca ze służbami kontrolno-pomiarowymi w zakresie nadzoru nad obiektami emitującymi pola elektromagnetyczne,
-

**AKTUALIZACJA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA OBRZYCKO
NA LATA 2013-2016
Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2020**

- przestrzeganie przez samorząd gminy wymagań ustawy Prawo ochrony środowiska dotyczących prowadzenia procedur ocen oddziaływania na środowisko podczas ustalania warunków zabudowy oraz udzielania pozwolenia na budowę dla stacji i linii elektroenergetycznych o napięciu znamionowym 110 kV i wyższym,
- lokalizowanie obiektów emitujących pola elektromagnetyczne w sposób nie powodujący przekroczenie standardów ochrony jakości środowiska,
- lokalizowanie linii elektroenergetycznych o napięciu 110kV i wyższym poza terenami przeznaczonymi pod zabudowę mieszkaniową,
- uwzględnienie w planach zagospodarowania przestrzennego tras przebiegu linii elektroenergetycznych wysokich napięć poprzez pozostawienie w ich sąsiedztwie przestrzeni wolnej od zabudowy.

6.4. Lista przedsięwzięć przewidzianych do realizacji w ramach programu.

Lp		Opis przedsięwzięcia	Jednostka odpowiedzialna/ Jednostki współpracujące	Termin realizacji												Potencjalne źródło finansowania
				5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	

Zadania własne

1	P	Współpraca ze służbami kontrolno-pomiarowymi w zakresie nadzoru nad obiektami emitującymi pola elektromagnetyczne	WIOŚ, WSS E/zarząd powiatu, gminy													
2	P	Wprowadzenie do planów zagospodarowania przestrzennego zasad lokalizacji instalacji emitującej pola elektromagnetyczne	Gmina													

Zadania koordynowane

Brak

7. Założenia ochrony środowiska dla Miast Obrzycka do 2020 roku

Nadrzędny cel Programu Ochrony Środowiska dla Miasta Obrzycka:

Osiągnięcie trwałego i zrównoważonego rozwoju gminy oraz poprawa jej atrakcyjności poprzez działania społeczne i inwestycyjne w zakresie ochrony środowiska.

Priorytety ekologiczne

Priorytety ekologiczne dla Miasta Obrzycko sprecyzowano na podstawie diagnozy stanu oraz zagrożeń środowiska a także założeń polityki ekologicznej Polski, województwa wielkopolskiego oraz powiatu.

Priorytety ekologiczne dla Miasta Obrzycko :

- Optymalizacja gospodarki wodno-ściekowej,
- Ochrona powietrza atmosferycznego,
- Ochrona powierzchni ziemi,
- Ochrona przed hałasem i promieniowaniem elektromagnetycznym,
- Ochrona różnorodności biologicznej i krajobrazu,
- Edukacja ekologiczna,
- Rozwój energetyki odnawialnej.

Oprócz konieczności zapewnienia spójności z dokumentami strategicznymi, wyznaczając priorytety ekologiczne, a następnie cele i zadania w zakresie polityki ekologicznej Miasta Obrzycko, kierowano się także następującymi zasadami:

- „eliminacji największych problemów”,
 - zapobiegania spodziewanym problemom,
 - oszczędnego korzystania z zasobów naturalnych,
 - „zanieczyszczający płaci”,
 - odpowiedzialności za prowadzone działania,
 - skuteczności ekologicznej i efektywności ekonomicznej.
-

V. NARZĘDZIA I INSTRUMENTY REALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA OBRZYCKO

1. Narzędzia i instrumenty programowo-planistyczne

- studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Obrzycko,
- miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego,
- prognozy oddziaływania na środowisko dla miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego,
- raporty o oddziaływaniu na środowisko sporządzane dla przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w procedurze oceny oddziaływania na środowisko,

2. Narzędzia i instrumenty reglamentujące możliwości korzystania ze środowiska

- pozwolenia i decyzje administracyjne,
- przeglądy ekologiczne,
- instrukcje eksploatacji obiektu związanego z gospodarką odpadami,
- strefy ochrony bezpośredniej i pośredniej ujęć wód ustanowione na terenie gminy,

3. Narzędzia i instrumenty finansowe

Sprawna i skuteczna realizacja planowanych zadań w zakresie ochrony środowiska na terenie Miasta Obrzycko umożliwi osiągnięcie założonych celów, określonych w ramach kilku istotnych priorytetów. Aby to osiągnąć, Miasto musi jednocześnie dysponować zasobami: finansowymi, organizacyjnymi oraz infrastrukturalnymi.

ZASOBY FINANSOWE

Realizacja zadań Programu Ochrony Środowiska wymaga zabezpieczenia i uzyskania środków budżetowych jak i pozabudżetowych. Wdrażanie Programu powinno być możliwe między innymi dzięki stworzeniu sprawnego systemu finansowania ochrony środowiska, w którym podstawowymi źródłami finansowania są fundusze ekologiczne, programy pomocowe, środki własne inwestorów oraz budżet gminy.

W Wieloletnim Planie Inwestycyjnym sporządzonym dla Miasta Obrzycko zaplanowano m.in. realizację inwestycji wskazanych w poniższej tabeli.

Inwestycje z zakresu ochrony środowiska ujęte w Wieloletniej Prognozie Finansowej dla Miasta Obrzycko

Tabela - wykaz do WPF

ZASOBY ORGANIZACYJNE

Realizacja planowanych inwestycji, oprócz zabezpieczenia odpowiedniego finansowania, wymaga również właściwej organizacji wewnętrznej. Problem ochrony środowiska na analizowanym obszarze odgrywa kluczową rolę na etapie opracowywania dokumentów planistycznych. Cele i zadania w zakresie szeroko pojętej ochrony środowiska zostały ujęte w opracowanych planach i strategiach, obowiązujących na terenie gminy:

- * Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Obrzycko,
- * Strategia Rozwoju Miasta Obrzycko do 2020.

Cele zawarte w tych dokumentach są sukcesywnie realizowane przez poszczególne Referaty Urzędu Gminy oraz przedsiębiorców i inne jednostki, w szczególności w zakresie edukacji ekologicznej dzieci i młodzieży oraz rozbudowy i modernizacji infrastruktury technicznej gminy.

W związku z powyższym Miasto Obrzycko dysponuje odpowiednio przygotowanym zasobem organizacyjnym, umożliwiającym skuteczną i sprawną realizację zaplanowanych zadań.

ZASOBY INFRASTRUKTURALNE

Zadania planowane do realizacji w ramach poszczególnych priorytetów i celów, zostały określone z uwzględnieniem obecnych zasobów infrastrukturalnych Miasta oraz realnych możliwości ich potencjalnej rozbudowy. W związku z czym, można przyjąć iż z punktu widzenia zasobów infrastrukturalnych, realizacja planowanych zadań jest możliwa.

Analizując możliwość zastosowania przedstawionych rozwiązań na podstawie uwarunkowań dotyczących istniejącej infrastruktury, organizacji i zarządzania ochroną środowiska oraz sytuacji finansową w gminie, stwierdzono, że wszystkie zaproponowane przedsięwzięcia są możliwe do zrealizowania uwzględniając następujących warunki:

- etapowość wdrażania przewidzianych do realizacji zadań,
- powołanie zespołu konsultacyjnego, którego zadaniem byłby nadzór w zakresie wdrażania, realizacji oraz monitoringu funkcjonowania programu,
- pozyskanie dodatkowych środków finansowych na realizację przewidzianych w planie zadań inwestycyjnych i pozainwestycyjnych.

Pomimo, iż analizowana jednostka samorządu terytorialnego posiada niezbędne zasoby, sprawną i skuteczną realizację planowanych zadań mogą uniemożliwić następujące czynniki:

- zmiana uwarunkowań prawnych, mających wpływ na zmianę zakresu obowiązków dla władz Miasta oraz mających wpływ na jego sytuację finansową,
 - niewłaściwe zarządzanie wdrażaniem Programu, monitorowanie efektów, brak korekt i uprzedzania ewentualnych zagrożeń,
-

- nieumiejętność pozyskania funduszy na realizację zamierzonych działań,
- brak koordynacji pomiędzy gminami, a także brak współpracy ponadregionalnej w zakresie niektórych działań,
- wystąpienie nagłych, nieprzewidzianych awarii lub klęsk, które spowodują konieczność innego rozdysponowania środków finansowych.

4. Narzędzia i instrumenty karne oraz administracyjne

- odpowiedzialność cywilna za szkody spowodowane oddziaływaniem na środowisko została uregulowana w Kodeksie Cywilnym. Prawo materialne umożliwia każdemu, komu przez bezprawne oddziaływanie na środowisko zagraża lub została wyrządzona szkoda, żądać jej naprawienia lub zaprzestania działalności, jeżeli naruszenie dotyczy środowiska jako dobra wspólnego, z roszczeniem może wystąpić jednostka samorządu terytorialnego,
- odpowiedzialność karna za szkody wyrządzone środowisku zagrożona jest karą grzywny lub ograniczenia wolności w wypadku wprowadzenia do obrotu substancji stwarzających szczególne zagrożenie, eksploatacji bez pozwolenia instalacji lub lekceważenia przepisów przez prowadzącego zakład o dużym ryzyku,
- odpowiedzialność administracyjna sprowadza się do możliwości nałożenia na podmiot korzystający ze środowiska i oddziałujący negatywnie obowiązku ograniczenia negatywnego wpływu i przywrócenia właściwego stanu środowiska,
- administracyjne kary pieniężne są ponoszone za przekroczenie lub naruszenie warunków korzystania ze środowiska.

5. Fundusze wspomagające wdrażanie Programu Ochrony Środowiska

Wdrażanie Programu Ochrony Środowiska dla Miasta Obrzycko będzie uzależnione od zrozumienia przez władze samorządowe roli i potrzeby wzmocnienia zadań w zakresie ochrony

środowiska oraz od przewidzianych na ten cel środków finansowych, które będą miały bardzo istotne znaczenie.

W kontekście zasad dofinansowania zadań związanych z ochroną środowiska zarówno przez instytucje krajowe, jak i dysponujące środowiska Unii Europejskiej, najistotniejsza będzie możliwość zgromadzenia tzw. wkładu własnego w wysokości min 15-25% wartości zadania inwestycyjnego. Zgromadzenie pozostałej części środków będzie możliwe z pieniędzy funduszy spójności.

6. Świadomość ekologiczna mieszkańców i edukacja mieszkańców

W Programie ochrony środowiska dla województwa wielkopolskiego przyjęto następujący cel dotyczący edukacji ekologicznej:

„Wykształcenie nawyków kultury ekologicznej oraz poczucia odpowiedzialności mieszkańców województwa wielkopolskiego za stan i ochronę środowiska.”

Cel ten wpisuje się w podstawowe cele sformułowane w Narodowej Strategii Edukacji Ekologicznej: „Edukacja ekologiczna kształtuje całościowy obraz relacji pomiędzy człowiekiem, społeczeństwem i przyrodą. Ukazuje zależność człowieka od środowiska oraz uczy odpowiedzialności za zmiany dokonywane w środowisku przyrodniczym. Istotne jest, żeby został on osiągnięty zarówno wśród dzieci i młodzieży, jak też u dorosłych poprzez: edukację ekologiczną w formalnym systemie kształcenia oraz pozaszkolną edukację ekologiczną.

Nie ulega wątpliwości, że ważną pozycję w wydatkach Gminy powinna być edukacja. Edukacja mieszkańców jest bardzo ważna z uwagi między innymi na możliwość udziału społeczeństwa w postępowaniach administracyjnych zmierzających do wydawania decyzji dotyczących ochrony środowiska.

Zgodnie z przepisem art. 77 z ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 roku Prawo ochrony środowiska problematykę ochrony środowiska uwzględnia się w podstawach programowych kształcenia ogólnego dla wszystkich typów szkół. Obowiązkiem tym ustawodawca objął również organizatorów kursów prowadzących do uzyskania kwalifikacji zawodowych. Konstytucyjnych podstaw dla realizacji edukacji ekologicznej należy upatrywać w zasadzie zrównoważonego

rozwoju (art. 5 Konstytucji Rzeczypospolitej Polski z dnia 2 kwietnia 1997 r.) oraz w generalnym obowiązku każdego obywatela do dbałości o stan środowiska oraz odpowiedzialności za spowodowane przez siebie jego pogorszenie określonym w art. 86 Konstytucji RP.

Dotychczasowa edukacja ekologiczna

Obecnie edukacja ekologiczna na terenie Miasta Obrzycko prowadzona jest przede wszystkim w formalnym systemie kształcenia. Ponadto prowadzone są akcje plakatowe na rzecz zmniejszenia się ilości odpadów, akcje sprzątanie świata, odbywają się festyny ekoedukacyjne dla dzieci i dorosłych, które przyczyniają się do zwiększania wrażliwości ekologicznej mieszkańców.

Edukacja ekologiczna formalna (szkolna)

Edukacja ekologiczna obecna jest w formalnym systemie kształcenia. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dn. 26 lutego 2002 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół, wprowadza edukację ekologiczną w postaci oddzielnej ścieżki edukacyjnej o charakterze wychowawczo - dydaktycznym począwszy od II etapu edukacyjnego (klasy IV -VI).

Dzieci i młodzież są najbardziej podatną grupą, szybko przyswajającą nowe, pożądane wzorce zachowań. Z kolei na kształcenie postaw ekologicznych tej grupy ma wpływ wiele czynników takich jak: rodzina, proces nauczania i wychowania, zajęcia pozaszkolne, środki masowego przekazu, grupa rówieśnicza. Od poziomu wiedzy społeczeństwa natomiast uzależniona jest właściwa i skuteczna ochrona środowiska naturalnego. Dlatego właśnie tak ważna jest obecność edukacji ekologicznej w programie nauczania placówek oświatowych.

Na terenie Miasta Obrzycko prowadzone są działania mające na celu edukację i promowanie działań proekologicznych. Są to działania skierowane w głównej mierze do dzieci i młodzieży, a poprzez nie do osób dorosłych. Działania te są aktywnie wspierane przez gminę np. poprzez zapewnienie materiałów pomocowych, nagród itp. Przykłady działań edukacyjnych prowadzonych w szkołach:

- coroczny udział w sprzątaniu terenu Miasta – akcja przeprowadzana jest pod nazwą „Sprzątanie Świata”,
- coroczne konkursy z okazji obchodów „Dnia Ziemi”,
- organizacja ekologicznych konkursów międzyszkolnych (w zakresie segregacji odpadów, szczególnie zbieranie małych zużytych baterii oraz puszek aluminiowych),

Edukacja ekologiczna pozaszkolna

W ostatnich latach obserwuje się rosnące zainteresowanie niektórych grup osób dorosłych zdobywaniem wiedzy na temat otaczającego ich środowiska, a także możliwości uczestniczenia w działaniach na rzecz jego ochrony. Zachowania obserwowane w społeczeństwie wskazują jednak, że poziom akceptacji dla działań z zakresu ochrony środowiska maleje, a zachowania prokonsumpcyjne dominują nad proekologicznymi. Dlatego rola edukacji ekologicznej i wprowadzanie jej nowych form są nadal bardzo istotne.

Najlepszym i najefektywniejszym sposobem podniesienia świadomości ekologicznej dorosłych jest zaangażowanie mieszkańców w procesy decyzyjne. Wymaga to szerokiego informowania społeczeństwa o stanie środowiska, możliwościach prawnych uczestniczenia w podejmowaniu decyzji mających wpływ na obecny i przyszły stan.

Proponowane działania w ramach edukacji dla mieszkańców Miasta Obrzycko obejmują także:

- Organizację szkoleń, wykładów i seminariów dla zainteresowanych osób.
- Opracowanie i wdrożenie programów doradczych z zakresu ochrony środowiska i gospodarki odpadami, w tym także możliwości wdrażania technik odzysku odpadów.
- Współpraca z klubami ekologicznymi oraz ośrodkami doradczymi.
- Działania promocyjne.
- Doradztwo indywidualne.

7. Udział mieszkańców w postępowaniach administracyjnych

Włączanie do procesu realizacji zrównoważonego rozwoju szerokiego grona partnerów daje szansę na jego społeczną akceptację i przyjmowanie odpowiedzialności zarówno za sukcesy

jak też za porażki. Społeczność Miasta Obrzycko jest głównym adresatem działań przewidywanych Programem Ochrony Środowiska, stąd tak ważny jest element udziału społeczeństwa w procesie planowania i podejmowania decyzji administracyjnych.

Zadanie to, mogło by przynieść pozytywny skutek, musi być realizowane przez społeczeństwo świadome zagrożeń, jakie niesie z sobą rozwój cywilizacji, a więc odpowiednio przygotowane. W przeciwnym wypadku podejmowane przez władze samorządowe próby rozwiązania szeregu problemów mogą napotykać na społeczny opór lub wręcz sprzeciw.

8. Nowe podejście do planowania przestrzennego

Zasady polityki ekologicznej państwa są zasadami, na których oparta jest również polityka ochrony środowiska województwa wielkopolskiego. Oprócz zasady zrównoważonego rozwoju jako nadrzędnej uwzględniono szereg zasad pomocniczych, m.in.

- zasadę prewencji,
 - zasadę „zanieczyszczający płaci”
 - zasadę integracji polityki ekologicznej z politykami sektorowymi, oznaczającą uwzględnienie w politykach sektorowych celów ekologicznych na równi z celami gospodarczymi i społecznymi,
 - zasadę regionalizacji, oznaczającą m.in. skoordynowanie polityki regionalnej z regionalnymi ekosystemami w Europie,
 - zasadę subsydiarności oznaczającą przekazywanie części kompetencji i uprawnień decyzyjnych dotyczących ochrony środowiska na właściwy szczebel regionalny lub lokalny, tak, żeby został on rozwiązany na najniższym szczeblu, na którym może zostać skutecznie i efektywnie rozwiązany,
 - zasadę skuteczności ekologicznej i efektywności ekonomicznej odnosząca się do wyboru planowanych przedsięwzięć inwestycyjnych ochrony środowiska a oznaczającą potrzebę minimalizacji nakładów na jednostkę uzyskanego efektu.
-

Zasady te znalazły odzwierciedlenie w ustawie o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym i innych znowelizowanych ustawach. Wspomniana ustawa o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym jest podstawowym aktem prawnym umożliwiającym prowadzenie polityki przestrzennej, a w tym także polityki ochrony środowiska.

VI. PROCEDURY KONTROLI REALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA

1. Procedury kontroli realizacji Programu Ochrony Środowiska

Podczas realizacji Programu Ochrony Środowiska powinny być uwzględnione:

- ścisłe powiązania z programem procesu budowy i realizacji budżetu, a zwłaszcza budowy budżetu zadaniowego,
- zarządzanie jakością jako element zarządzania sferą usług publicznych w Mieście Obrzycko,
- systemowe podejście do budowy marketingu gminnego, w tym promocji.

Istotną sprawą jest również informowanie opinii społecznej o postępach w realizacji wybranych zadań programu.

System zarządzania realizacją Programu Ochrony Środowiska jest bardzo ważnym elementem tworzenia gminnej „Agendy 21”. Decyduje on bowiem, czy w miarę upływu czasu dynamika procesu realizacji Programu Ochrony Środowiska będzie rosła, czy też nie.

Zarządzanie realizacją to przede wszystkim:

- tworzenie i doskonalenie instrumentów realizacji,
 - monitorowanie realizacji celów i zadań Programu Ochrony Środowiska oraz zmian w warunkach realizacji,
 - aktualizacja Programu Ochrony Środowiska.
-

2. Mierniki postępów w realizacji Programu Ochrony Środowiska

Realizacja zadań Programu Ochrony Środowiska ma na celu poprawę lub utrzymanie Stanu środowiska przyrodniczego. Wymiernym efektem postępów w realizacji Programu Ochrony Środowiska będą wartości wskaźników charakteryzujących poszczególne zagadnienia Programu.

Do głównych wskaźników można zaliczyć:

- wskaźniki społeczno-ekonomiczne mierzone taryfami cen na usługi komunalne (woda, ścieki, odpady) konsekwentnie zmierzające do uwzględnienia wszystkich elementów kosztów, wyniki badań opinii społecznej dotyczące jakości życia,
 - wskaźniki stanu środowiska mierzone zmniejszaniem się ładunków zanieczyszczeń do niego odprowadzanych, ilością podpisanych z mieszkańcami i firmami umów na odbiór odpadów, ilością odpadów oddawanych przez jednego mieszkańca, ilością odpadów wysegregowanych przez mieszkańców „u źródła”, poziomem odzysku i recyklingu, wielkością obszaru poddanego ochronie, ilością obiektów poddanych ochronie, wielkością zalesionej powierzchni, wielkością obszarów poddanych rekultywacji, wielkością obszarów, na których odbudowano i zmodernizowano systemy melioracji, ilością gospodarstw ekologicznych, ilością w prawidłowy sposób zamkniętych otworów studziennych, ilością mieszkańców korzystających ze zmodernizowanych systemów grzewczych, wskaźnik zmniejszenia zapotrzebowania na energię przez system wodociągowy, ilość zabezpieczonych termicznie mieszkań, powierzchnia dachów z wymienionymi pokryciami azbestowymi, ilość mieszkańców korzystających z kanalizacji sanitarnej, powierzchnia przebudowanej powierzchni drogowej,
 - wskaźniki wielkości i skuteczności ponoszonych nakładów inwestycyjnych mierzone kosztem inwestycyjnym przeliczonym na mieszkańca, wielkością
-

- nakładów na ochronę środowiska, wskaźnikiem zaangażowania środków budżetowych i pozabudżetowych,
- wskaźniki aktywności społeczności lokalnej mierzone aktywnością organizacji pozarządowych,

3. Instytucje i osoby odpowiedzialne za kontrolę Programu Ochrony Środowiska

Do podmiotu zarządzającego realizacją Programu Ochrony Środowiska należy Rada Miasta, a organem wykonawczym jest Burmistrz. Rada Miasta pełni bieżący nadzór nad realizacją Programu Ochrony Środowiska, czuwa, aby przy tworzeniu budżetu gminy uwzględniane były zadania priorytetowe, prowadzi akcję informacyjną i promocyjną, uchwała zmiany w Programie.

4. Procedury kontroli realizacji

Program Ochrony Środowiska uchwała Rada Miasta, z wykonania Program Ochrony Środowiska organ wykonawczy gminy sporządza co 2 lata raporty, które przedstawia Radzie Miasta.

Nadzór i kontrola przebiegu realizacji i efektów wdrażania programu prowadzona będzie przez:

- Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Poznaniu,
- Wojewódzką i Powiatową Stację Sanitarno-Epidemiologiczną,
- Starostwo Powiatowe,
- Urząd Miasta Obrzycko.

W tabeli przedstawiono propozycje wskaźników monitorowania celów Programu Ochrony Środowiska.

**AKTUALIZACJA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA OBRZYCKO
NA LATA 2013-2016
Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2020**

Propozycje wskaźników monitorowania celów

Cel	Wskaźniki	Porównanie ze stanem wyjściowym, dokonywane w trakcie sporządzania raportu (co 2 lata)
Dobry stan wód powierzchniowych i podziemnych. Racionalizacja ich wykorzystania oraz zapewnienie wszystkim mieszkańcom Miasta wody pitnej odpowiedniej jakości	Skanalizowanie gminy (%)	
	Długość sieci kanalizacyjnej (km)	
	Zwodociągowanie gminy (%)	
	Długość sieci wodociągowej (km)	
	Ludność obsługiwana przez oczyszczalnie ścieków (%)	
	Jakość wód podziemnych	
Ochrona powierzchni ziemi i gleb przed degradacją	Udział gruntów wymagających rekultywacji(%)	
	Liczba przeprowadzonych w ciągu roku badań zanieczyszczenia gleb	
	Liczba wybudowanych w ciągu roku płyt obornikowych, zbiorników na gnojówkę i gnojowicę	
	Powierzchnia terenu scalonych gruntów rolnych (ha)	
Zapewnienie dobrej jakości powietrza atmosferycznego na terenie Miasta Obrzycko	Liczba zmodernizowanych kotłowni lokalnych (szt.)	
	Odbiorcy gazu z sieci (tys.)	
	Zużycie gazu z sieci (m ³ /1 odbiorcę/ rok)	
	Drogi o utwardzonej nawierzchni - asfaltowej (km)	
	Ilość instalacji solarnych funkcjonujących na terenie Gminy (szt.)	
	Liczba zmodernizowanych kotłowni indywidualnych - np. rezygnacja z pieca węglowego (szt.)	
	Liczba pomników przyrody (szt.)	
Zachowanie walorów i zasobów przyrodniczych z uwzględnieniem bioróżnorodności oraz utrzymanie istniejących form ochrony przyrody	Liczba pomników przyrody (poj. drzewa)	
	poddanych zabiegom pielęgnacyjnym (szt.)	
	Liczba użytków ekologicznych (szt.)	
	Liczba gospodarstw agroturystycznych (szt.)	
	Zgłoszona liczba pożarów traw i nieużytków (szt./rok)	

**AKTUALIZACJA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA OBRZYCKO
NA LATA 2013-2016
Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2020**

87

Zwiększenie świadomości ekologicznej społeczeństwa gminy, kształtowanie postaw proekologicznych jego mieszkańców oraz poczucia odpowiedzialności za jakość środowiska	Wskaźnik lesistości gminy (%)	
	Powierzchnia gruntów przekwalifikowanych z rolnych na leśne (ha/rok)	
	Liczba przeprowadzonych akcji edukacyjnych (szt./rok)	
	Liczba młodzieży uczestniczącej w akcji pn. „Sprzątanie Świata” (ilość osób/rok)	
	Długość ścieżek przyrodniczych (km)	
	Liczba odbytych szkoleń dla rolników z zakresu prowadzenia prawidłowej gospodarki rolnej (szt./rok)	
	Liczba przeszkolonych rolników (ilość osób/rok)	

5. Procedury aktualizacji Programu Ochrony Środowiska

Program Ochrony Środowiska jest długoterminowym dokumentem strategicznym określającym cele i programy działań na kilkanaście lat oraz wymagającym ciągłej pracy nad podnoszeniem jego jakości. Przygotowanie dokumentu i jego przyjęcie przez Radę Miasta kończy tylko pewien etap planowania. Ze względu na swój długookresowy charakter planowanie ekorozwoju gminy jest procesem ciągłym i wymagającym ciągłego monitorowania: stanu środowiska, zmian w przepisach prawa, zmian gospodarczych, politycznych, społecznych, ekonomicznych i ich uwzględniania w Programie oraz przesuwania horyzontu planowania na kolejne lata. Program Ochrony Środowiska poddawany będzie przeglądowi co dwa lata, chociaż monitorowanie postępów prac nad nim powinno odbywać się z większą częstotliwością.

VII. STRESZCZENIE PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA OBRZYCKO

Celem niniejszego dokumentu jest opracowanie Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Miasta Obrzycko na lata 2013–2016 z perspektywą do roku 2020.

Zgodnie z ustawą Prawo ochrony środowiska niniejszy dokument zawiera cele ekologiczne, priorytety ekologiczne, rodzaj i harmonogram działań proekologicznych, środki i mechanizmy niezbędne do osiągnięcia wyznaczonych celów. Program ochrony środowiska definiuje cele i zadania na najbliższe cztery lata, tj. 2013-2016 oraz cele i zadania długookresowe z perspektywą do 2020r., monitoring realizacji programu oraz nakłady finansowe potrzebne na wdrożenie założeń programu. Program Ochrony Środowiska spełnia wymagania zawarte w opracowanym przez Ministerstwo Środowiska dokumencie „Wytoczne do sporządzania programów ochrony środowiska na szczeblu regionalnym i lokalnym”.

Niniejszy dokument jest zgodny z dokumentami powiatowymi i wojewódzkimi oraz z „Polityką ekologiczną państwa w latach 2009-2012 z perspektywą do roku 2016”.

Głównym celem Programu jest określenie zasad polityki ochrony środowiska Miasta Obrzycka. Program Ochrony Środowiska w pełni odzwierciedla tendencje ogólnopolskiej i europejskiej polityki proekologicznej.

Główne cele europejskiej polityki ochrony środowiska to:

- zasada zrównoważonego rozwoju,
 - zasada równego dostępu do środowiska postrzegana w kategoriach:
 - sprawiedliwości międzypokoleniowej,
 - sprawiedliwości międzyregionalnej i międzygrupowej,
 - równoważenia szans między człowiekiem i przyrodą,
 - zasada przezorności ,
 - zasada uspołecznienia i subsydiarności,
 - zasada prewencji,
-

- zasada „zanieczyszczający” płaci,
- zasada skuteczności efektywności ekologicznej i ekonomicznej.

Program przedstawia aktualną sytuację środowiska Miasta, uwzględniając uwarunkowania zewnętrzne i wewnętrzne, w tym ekologiczne, przestrzenne, społeczne i ekonomiczne uwarunkowania rozwoju Miasta. Program określa priorytetowe działania i harmonogram zadań w zakresie ograniczenia emisji, ochrony zasobów przyrody, racjonalnego gospodarowania środowiskiem i edukacji ekologicznej z podziałem na zadania własne i zadania koordynowane. Opis uwarunkowań realizacyjnych Programu zawiera jego wdrożenie, ewaluację i monitoring. Program Ochrony Środowiska określa wymagania odnoszące się do polityki ekologicznej państwa, a w szczególności:

- cele i priorytety,
- program zadaniowy,
- uwarunkowania prawne, ekonomiczne, społeczne.

Projekt Programu Ochrony Środowiska zgodnie z art. 17 ust. 2 podlega zaopiniowaniu przez organ wykonawczy powiatu. Jednocześnie należy podkreślić, że Burmistrz Miasta Obrzycko, zgodnie z art. 17 ust. 4, zapewnia możliwość konsultacji społecznych, na zasadach i w trybie określonych w ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, w postępowaniu, którego przedmiotem jest sporządzenie programu ochrony środowiska.

Po przeprowadzeniu postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko oraz po zaopiniowaniu, Program ten, zgodnie z art. 18 ust. 1 ww. ustawy, uchwała Rada Miasta. Przywołana powyżej ustawa o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie wprowadza również obowiązek sporządzania co 2 lata raportu z wykonania programów i przedstawienia ich Radzie Miasta.

Program Ochrony Środowiska dla Miasta Obrzycka pełni następujące zadania:

- jest instrumentem wdrażania zasady zrównoważonego rozwoju przez władze Miasta,
-

- jest instrumentem strategicznego zarządzania Miastem w zakresie ochrony środowiska,
- jest nośnikiem informacji na temat zasobów środowiska naturalnego oraz stanu poszczególnych jego komponentów,
- jest analizą problemów i zagrożeń ekologicznych, proponując jednocześnie sposoby ich rozwiązania,
- jest cennym źródłem informacji pomocnym przy konstruowaniu budżetu Miasta i powiatu,
- stanowi bazę informacji o stanie środowiska i działaniach zmierzających do jego poprawy.

Program obejmuje zagadnienia merytoryczne, takie jak ochronę środowiska, gospodarkę leśną i wodną, ochronę środowiska przed zanieczyszczeniami, bezpieczeństwo ekologiczne, kształtowanie świadomości ekologicznej mieszkańców, propagowania proekologicznych form działalności gospodarczej.

Programy gminne powinny zawierać:

- zadania własne Miasta, finansowane w części lub całości ze środków będących w dyspozycji Miasta,
- zadania koordynowane – pozostałe zadania finansowane ze środków przedsiębiorstw i zewnętrznych, będących w dyspozycji organów i instytucji szczebla centralnego, wojewódzkiego i powiatowego.

Gminne programy ochrony środowiska muszą uwzględniać wszystkie wymagania obowiązujących przepisów prawnych. Powinny także brać pod uwagę przyjęte programy rządowe:

- Długookresowa strategia trwałego i zrównoważonego rozwoju „Polska 2025”,
 - Założenia polityki energetycznej Polski do 2020,
 - Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski,
 - Polityka leśna państwa,
-

- Narodowy program przygotowania do członkostwa w Unii Europejskiej.

Programy ochrony środowiska muszą spełniać warunki wynikające z zasad pozyskiwania wsparcia finansowego z Unii Europejskiej.

Gminne programy ochrony środowiska powinny być skoordynowane z programami przyległych jednostek administracyjnych, szczególnie w zakresie programów ochrony wód i ochrony powietrza. Koordynacja wymagana jest także w zakresie planów dotyczących ochrony różnorodności przyrodniczej, w celu zachowania spójności korzyści ekologicznych, przy realizacji programu NATURA 2000 oraz programu ochrony obiektów przyrodniczych leżących na granicy obszarów objętych programami ochrony środowiska.

Przygotowanie Programu Ochrony Środowiska jest konsekwencją realizacji polityki ekologicznej państwa przedstawionej w „II Polityce Ekologicznej Państwa” oraz „Programie Wykonawczym do II Polityki Ekologicznej Państwa”.

Gmina Obrzycko położona jest w dolinie rzeki Warty, w północno - zachodniej części powiatu. Od 1990 r. Miasto i Gmina stanowią odrębne jednostki administracyjne. Miasto stanowi naturalne centrum administracyjno – usługowe dla otaczających je miejscowości. Miasto zajmuje powierzchnię 3,7 km² i liczy ok. 2300 mieszkańców.

Omawiany teren znajduje się w obrębie regionu zwanego Przełomowego Odcinek Warty jednostki fizjograficznej rzędu subregionu wg podziału J. Kondrackiego (Narodowy Atlas Polski). Natomiast wg podziału B. Krygowskiego leży w obrębie regionu zwanego Wysoczyzną Poznańską. W szczegółowym podziale geomorfologicznym jest to subregion pradoliny Toruńsko-Eberswaldzkiej w Kotlinie Gorzowskiej. Obejmuje ona szeroką na 3-4- km dolinę Warty, która od Obornik znacznie się poszerza i stopniowo przechodzi min. w szeroką dolinę Wełny. Pradolina Wełny i dolina Warty powstały w czasie recesji lądolodu zlodowacenia bałtyckiego, po fazie poznańskiej. Utwory wypełniające doliny rzek obejmują cykle sedymentacyjne fluwioglacjalnej i fluwialnej. Obniżenie dolinne Warty i Wełny otacza wysoczyzna morenowa wyniesiona od 70 do 120 m. n.p.m.
